

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.28.2.2023

**Pani
Renata Rachwał
Dyrektor Zespołu Szkół Technicznych
i Branżowych im. Stanisława Staszica
„Handlówka” w Jeleniej Górze**

Zespół Szkół Technicznych i Branżowych
im. Stanisława Staszica „Handlówka”
w Jeleniej Górze
ul. 1 Maja 39/41
58-500 Jelenia Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – „Szkolnictwo zawodowe”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Technicznych i Branżowych im. Stanisława Staszica „Handlówka” w Jeleniej Górze, ul. 1 Maja 39/41, 58-500 Jelenia Góra ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Renata Rachwał, Dyrektor Zespołu Szkół Technicznych i Branżowych im. Stanisława Staszica „Handlówka” w Jeleniej Górze ² . W okresie objętym kontrolą, do 31 sierpnia 2021 r., funkcję kierownika jednostki pełniła Danuta Pawłowicz ³ .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do zakończenia kontroli ⁴ oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Renata Kojro, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/170/2023 z 3 października 2023 r. 2. Marta Laszczak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/177/2023 z 20 października 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli: tom I, str. 1-5; tom III, str. 1)</p>

¹ Zgodnie z uchwałą nr 486.XLIX.2022 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 18 maja 2022 r. w sprawie zmiany nazwy Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 im. Stanisława Staszica w Jeleniej Górze. Do 31 sierpnia 2022 r. nazwa Szkoły brzmiała „Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 im. Stanisława Staszica w Jeleniej Górze”. Dalej: „Szkoła” lub „Zespół Szkół”. W ramach Szkoły funkcjonowały: szkoła branżowa I stopnia, szkoła branżowa II stopnia oraz technikum. Kontrolą objęto funkcjonowanie szkoły branżowej I i II stopnia.

² Dalej: „Dyrektor”. Od 1 września 2022 r. Poprzednio, tj. w okresie od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2022 r. - Dyrektor Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 im. Stanisława Staszica w Jeleniej Górze.

³ W okresie od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2021 r. zajmowała stanowisko Dyrektora Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych nr 2 im. Stanisława Staszica w Jeleniej Górze.

⁴ Tj. 29 listopada 2023 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą w Zespole szkół właściwie realizowano proces kształcenia w szkołach branżowych I i II stopnia⁷ oraz zapewniono warunki umożliwiające jego realizację na odpowiednim poziomie.

Prawidłowo realizowano proces kształcenia. Nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w BS I i BS II posiadali kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela. Pracownie i pomieszczenia Szkoły posiadały wyposażenie niezbędne do realizacji kształcenia w badanych zawodach. Przeprowadzane były również kontrole w zakresie zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły.

Oferta kształcenia była dostosowana do potrzeb rynku pracy, tj. kształcono w zawodach, na które występowało istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na dolnośląskim rynku pracy. Dopuszczone do stosowania szkolne programy nauczania dla zawodów posiadały pozytywną opinię Rady Pedagogicznej. Zapewniono odpowiedni wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określonego w ramowych planach nauczania i podstawie programowej. Prowadzono doradztwo zawodowe zgodnie z przyjętymi programami w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, analizowano wyniki egzaminów zawodowych i wykorzystywano w praktyce wnioski płynące z tych analiz. Szkoła korzystała również ze wsparcia z funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

Niemniej jednak w kontrolowanej działalności stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: **[1]** niewywiązania się przez czterech nauczycieli przedmiotów zawodowych z obowiązku realizacji 40 godzinnego cyklu szkolenia branżowego, o którym mowa w art. 70c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁸; **[2]** nieprzekazania do Organu prowadzącego⁹ kopii protokołów kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły przeprowadzonych w latach 2020, 2022 i 2023, co było niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁰; **[3]** niezgodnego z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹¹, przygotowania programu nauczania dla BS I w zawodzie fryzjer na rok szkolny 2022/2023; **[4]** braku aktualizacji zapisów Statutu BS I i Regulaminu Praktycznej Nauki Zawodu w roku szkolnym 2022/2023 oraz **[5]** niezapewnienia uczniom kierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, co było niezgodne z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu¹². Uczniowie ubezpieczyli się na powyższą okoliczność we własnym zakresie.

Stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na swój charakter i zakres, pozostawały bez zasadniczego wpływu na ocenę procesu kształcenia zawodowego.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: „BS I” i „BS II”.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, ze zm.; dalej: „Karta Nauczyciela”.

⁹ Organem prowadzącym Szkoły był Prezydent Miasta Jeleniej Góry, dalej: „Prezydent” lub „Organ prowadzący”.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, dalej: „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny”.

¹¹ Dz. U. poz. 991, ze zm.; dalej: „rozporządzenie w sprawie podstaw programowych”.

¹² Dz. U. poz. 391, dalej: „rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki do kształcenia zawodowego

Opis stanu faktycznego

1.1. Struktura kształcenia w zawodach, w latach 2017-2023, w BS I i BS II, kształtowała się następująco, jak poniżej:

Od roku szkolnego 2017/2018, w BS I, prowadzono kształcenie w dwóch zawodach: kucharz (symbol cyfrowy zawodu 512001¹⁴) oraz fryzjer (514101). Od roku szkolnego 2018/2019 uruchomiono kształcenie w zawodzie sprzedawca (522301), następnie od 2022/2023 w zawodach: cukiernik (751201) oraz kelner (513101). W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki rezygnacji z kierunku, na który prowadzono nabór.

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2017/2018 wynosiła 54¹⁵, spośród których 50 otrzymało promocję do następnej klasy (92,6%), a czterech zrezygnowało (7,4%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2018/2019 wynosiła 101¹⁶, spośród których 81 otrzymało promocję do następnej klasy (80,2%), sześciu nie uzyskało promocji (5,9%), zaś 14 zrezygnowało z dalszej nauki (13,9%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2019/2020 wynosiła 195¹⁷, spośród których 170 uzyskało promocję do następnej klasy (87,2%), ośmiu nie uzyskało promocji (4,1%), zaś 17 zrezygnowało z dalszej nauki (8,7%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2020/2021 wynosiła 212¹⁸, spośród których 181 uzyskało promocję do następnej klasy (85,4%), 21 nie uzyskało promocji (9,9%), zaś 10 zrezygnowało z dalszej nauki (4,7%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2021/2022 wynosiła 253¹⁹, spośród których 207 uzyskało promocję do następnej klasy (81,8%), 19 nie uzyskało promocji (7,5%), zaś 27 zrezygnowało z dalszej nauki (10,7%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła 264²⁰, spośród których 208 uzyskało promocję do następnej klasy (78,8%), 25 nie uzyskało promocji (9,5%), zaś 31 zrezygnowało z dalszej nauki (11,7%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2023/2023 wyniosła 314²¹.

Od roku szkolnego 2022/2023²², w BS II, prowadzono kształcenie w trzech zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), technik handlowiec (522305) oraz technik usług fryzjerskich (514105). Naukę w tych zawodach kontynuowano również w roku szkolnym 2023/2024.

¹³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁴ Symbol cyfrowy zawodu ustalony w klasyfikacji zawodów specjalności na potrzeby rynku pracy. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, ze zm.)

¹⁵ W tym: 26 w zawodzie kucharz, 28 w zawodzie fryzjer.

¹⁶ W tym: 42 w zawodzie kucharz, 11 w zawodzie sprzedawca, 48 w zawodzie fryzjer.

¹⁷ W tym: 93 w zawodzie kucharz, 25 w zawodzie sprzedawca, 77 w zawodzie fryzjer.

¹⁸ W tym: 88 w zawodzie kucharz, 53 w zawodzie sprzedawca, 71 w zawodzie fryzjer.

¹⁹ W tym: 92 w zawodzie kucharz, 75 w zawodzie sprzedawca, 86 w zawodzie fryzjer.

²⁰ W tym: 82 w zawodzie kucharz, 72 w zawodzie sprzedawca, 78 w zawodzie fryzjer, 17 w zawodzie cukiernik, 15 w zawodzie kelner.

²¹ W tym: 125 w zawodzie kucharz, 62 w zawodzie sprzedawca, 74 w zawodzie fryzjer, 29 w zawodzie cukiernik, 24 w zawodzie kelner.

²² Tj. od momentu utworzenia BS II.

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2022/2023 wynosiła 49²³, spośród których 29 otrzymało promocję do następnej klasy (59,2%), czterech nie uzyskało promocji (8,2%) zaś 16 zrezygnowało (32,6%).

Liczba uczniów rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2023/2024 wynosiła 71²⁴. Główną przyczyną rezygnacji z dalszej nauki w BS I i II, wskazywaną przez uczniów był wyjazd za granicę, do innego miasta czy podjęcie pracy.

(akta kontroli: tom I, str. 13-15)

1.2. W BS I, w roku szkolnym 2017/2018, kształcenie prowadziło 40 nauczycieli²⁵, w tym 15 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, trzech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz dziewięciu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2018/2019 kształcenie prowadziło 41 nauczycieli²⁶, w tym 16 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, trzech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz 11 uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2019/2020 kształcenie prowadziło 39 nauczycieli²⁷, w tym 15 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, trzech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz 11 uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2020/2021 kształcenie prowadziło 36 nauczycieli²⁸, w tym 14 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, trzech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz 13 uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2021/2022 kształcenie prowadziło 41 nauczycieli²⁹, w tym 10 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, czterech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz dziewięciu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2022/2023 kształcenie prowadziło 47 nauczycieli³⁰, w tym siedmiu nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, dwóch uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz ośmiu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W roku szkolnym 2023/2024 kształcenie prowadziło 57 nauczycieli³¹, w tym 12 nauczycieli uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, dwóch uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz dziewięciu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W BS II, w roku szkolnym 2022/2023, kształcenie prowadziło siedmiu nauczycieli, w tym jeden uczy wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz sześciu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu; w roku szkolnym 2023/2024 kształcenie prowadziło ośmiu nauczycieli, w tym jeden uczy wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz siedmiu

²³ W tym 24 w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych, 10 w zawodzie technik handlowiec, 15 w zawodzie technik usług fryzjerskich.

²⁴ W tym 28 w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych, 21 w zawodzie technik handlowiec, 22 w zawodzie technik usług fryzjerskich.

²⁵ Zatrudnionych na 38,6 etatu.

²⁶ Zatrudnionych na 35,84 etatu.

²⁷ Zatrudnionych na 36,99 etatu.

²⁸ Zatrudnionych na 33,38 etatu.

²⁹ Zatrudnionych na 36,13 etatu.

³⁰ Zatrudnionych na 35,27 etatu.

³¹ Zatrudnionych na 40,34 etatu.

uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r. i 31 grudnia 2022 r., kształcenie w zawodach w BS I prowadziło odpowiednio: czterech, trzech, dwóch nauczycieli w przedziale wiekowym 30-40 lat, a w 2022 r. nie było nauczycieli w takim wieku; siedmiu, dziewięciu, dziewięciu i 13 nauczycieli w przedziale wiekowym 40-50 lat; czterech, czterech, pięciu, czterech nauczycieli w przedziale wiekowym 50-60 lat; dziewięciu, dziewięciu, trzech i jeden w przedziale wiekowym 60-70 lat oraz po jednym w 2021 i 2022 r. w przedziale wiekowym 70-80 lat.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. kształcenie w zawodach w BS II prowadziło czterech nauczycieli w przedziale wiekowym 40-50 lat oraz dwóch w przedziale wiekowym 60-70 lat.

Liczba nauczycieli, którzy wrócili do pracy w BS I i BS II, pomimo przebywania na emeryturze lub pobierania nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiła: w latach 2019/2020 – sześciu w BS I, w latach 2020/2021 – czterech w BS I, w latach 2022/2023 – po jednym w BS I i BS II, w latach 2023/2024 – trzech w BS I i jeden w BS II.

W okresie objętym kontrolą z pracy w BS I zrezygnowało ogółem 18 nauczycieli:

- w roku szkolnym 2017/2018 – sześciu, w tym:

- z powodu przejścia na emeryturę – trzech spośród których: jeden uczyć wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, dwóch uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;

- z powodu niewznowienia stosunku pracy po ustaniu umowy – dwóch uczących zarówno przedmiotów teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;

- z powodu otrzymania urlopu dla poratowania zdrowia – jeden uczyć zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

- w roku szkolnym 2018/2019 – dwóch, w tym:

- z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy – dwóch uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

- w roku szkolnym 2019/2020 – pięciu, w tym:

- z powodu niewznowienia stosunku pracy po ustaniu umowy – jeden uczyć zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;

- z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy z innych powodów – dwóch, spośród których jeden uczyć wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych; jeden uczyć zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;

- z powodu otrzymania urlopu dla poratowania zdrowia – dwóch spośród których jeden uczyć wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden uczyć zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

- w roku szkolnym 2020/2021 – jeden, w tym:

- z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy – uczyć wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych.

- w roku szkolnym 2021/2022 – trzech, w tym:

- z powodu niewznowienia stosunku pracy po ustaniu umowy – jeden uczący zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu;
- z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy – jeden uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu;
- z powodu otrzymania urlopu dla poratowania zdrowia – jeden uczący wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych.
 - w roku szkolnym 2022/2023 – jeden:
- z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy, uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu.

Od momentu powstania BS II, z pracy w tej szkole nie zrezygnował żaden nauczyciel.

W kontrolowanym okresie do pracy w BS I przyjęto ogółem 48 nauczycieli. W podziale na poszczególne lata, dane te kształtowały się następująco:

- w trakcie roku szkolnego 2017/2018:
 - przyjęto sześciu nauczycieli, w tym: dwóch uczących wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych oraz czterech uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2018/2019:
 - przyjęto 10 nauczycieli, w tym dwóch uczących wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych, ośmiu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2019/2020:
 - przyjęto pięciu nauczycieli, w tym trzech uczących wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych, dwóch uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2020/2021:
 - przyjęto sześciu nauczycieli, w tym trzech uczących wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych, trzech uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2021/2022:
 - przyjęto jednego nauczyciela uczącego zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2022/2023:
 - przyjęto 12 nauczycieli, w tym trzech uczących wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych, jeden uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz ośmiu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.
- w trakcie roku szkolnego 2023/2024:
 - przyjęto ośmiu nauczycieli, w tym jeden uczący wyłącznie przedmiotów teoretycznych zawodowych, dwóch uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu, pięciu uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

W kontrolowanym okresie, do pracy w BS II przyjęto ogółem 10 nauczycieli, w tym:

- w roku szkolnym 2022/2023:
 - trzech, spośród których jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz jeden uczący zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

- w roku szkolnym 2023/2023:

- siedmiu, spośród których jeden uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, trzech uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu oraz trzech uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

We wskazanym okresie żaden nauczyciel nie odszedł z pracy BS II.

W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 diagnozowano braki kadrowe, w szczególności nauczycieli kształcących w zawodzie fryzjer. Wynikało to z uruchomienia w 2022 r. BS II. Dyrektor wyjaśniła, że braki kadrowe pojawiały się najczęściej w projektach „arkusza majowego”. W trakcie wakacji zamieszczane były ogłoszenia o możliwości zatrudnienia nauczycieli przedmiotów zawodowych w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Dodała, że część nauczycieli udało się pozyskać, reszta godzin z wakatów za zgodą Organu prowadzącego była przypisywana do etatów zatrudnionych nauczycieli w BS I oraz BS II. Wyjaśniła również, że młodzi ludzie po ukończeniu studiów na kierunkach zawodowych niechętnie podejmują pracę w placówkach oświatowych. Od 2021 r. czynione są starania, aby zatrudnić osoby wykonujące dany zawód jako instruktorów praktycznej nauki zawodów oraz pozyskać nową kadrę pracującą w rzeczywistych warunkach oraz przekazującą wiedzę praktyczną uczniom jak i nauczycielom przedmiotów zawodowych.

W kontrolowanym okresie nauczyciele BS I i BS II świadczyli pracę w godzinach nadliczbowych, tj. ponad przewidziane w umowie pensum.

(akta kontroli: tom I, str. 15-18, 45-50, 240-241)

1.3. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w BS I i BS II posiadali kwalifikacje wymagane do zajmowanego stanowiska, zgodnie z § 3 i 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³².

Kontrolą objęto dokumentację 18 nauczycieli³³ przedmiotów zawodowych, realizujących kształcenie zawodowe w BS I i BS II. Wszyscy posiadali przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone studia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami.

(akta kontroli: tom I, str. 551-555)

1.4. W kontrolowanym okresie Dyrektor podejmowała działania w celu umożliwienia nauczycielom realizacji obowiązku szkoleń branżowych. Terminowo, tj. do 31 października danego roku, składała do Organu prowadzącego wnioski dotyczące dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniające potrzeby Szkoły. Dyrektor ustalała również harmonogram uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych. Dyrektor wyjaśniła, że harmonogramy były ustalane, po wcześniejszym przyjęciu propozycji od przewodniczących zespołów przedmiotowych na Radzie Pedagogicznej.

Nauczyciele na ogół wywiązywali się z obowiązku kształcenia i doskonalenia zawodowego w ramach szkoleń branżowych. Objęta kontrolą dokumentacja 18 nauczycieli³⁴ prowadzących kształcenie zawodowe w roku szkolnym 2022/2023, wykazała, że dziewięciu z nich³⁵, stosownie do art. 70c ust. 1 Karty Nauczyciela,

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm. Rozporządzenie to obowiązywało do 2 października 2023 r.

³³ 11 uczących w BS I oraz siedmiu w BS II (100% nauczycieli przedmiotów zawodowych), spośród których trzech uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, dwóch uczących wyłącznie praktycznej nauki zawodu, 13 uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu.

³⁴ 11 uczących w BS I, dwóch uczących w BS II oraz pięciu uczących zarówno w BS I i BS II.

³⁵ Siedmiu uczących w BS I, dwóch uczących zarówno w BS I i BS II.

uczestniczyło w szkoleniach branżowych, realizowanych w czteroletnich cyklach³⁶, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. Zrealizowane szkolenia były zgodne z potrzebami i kierunkami kształcenia Szkoły, doskonalili umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania obowiązków zawodowych³⁷. Trzech nauczycieli, prowadziło działalność gospodarczą związaną z nauczaniem zawodem³⁸. Niemniej jednak czterech nauczycieli³⁹, nie wywiązało się z obowiązku kształcenia i doskonalenia zawodowego, w wymaganym cyklu, choć termin na ich realizację upłynął 31 sierpnia 2023 r. Powyższe zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 74-106, 179-180, 551-573)

1.5. Dyrektor zapewniła bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole, wynikające z rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

W wyniku przeprowadzonych oględzin, stwierdzono m.in., że plany ewakuacyjne były umieszczone w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy dostęp, a drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe; schody wyposażone były w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich; pomieszczenia, w tym pokój nauczycielski, pracownie szkolne były wyposażone w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcje o zasadach udzielania pierwszej pomocy.

Kontrola wykazała jednak, że budynek Szkoły nie był ogrodzony, a powierzchnia terenu wokół obiektu była nierówna.

W tej sprawie Dyrektor wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą wystąpiła z pismem⁴⁰ do Prezydenta Jeleniej Góry o przyznanie środków finansowych na zagospodarowanie terenu wokół Szkoły, gdyż decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nr 4805/20 z 8 października 2020 r. oraz 7792/2021 z 6 września 2021 r., Szkoła została zobligowana do utwardzenia terenu dziedzińca. Dyrektor wyjaśniła, że na ten cel Szkoła otrzymała pieniądze. Ponadto jak dodała, dzięki wsparciu przedsiębiorcy prywatnego, u którego prowadzone są praktyki dla uczniów, jak i pracowników Szkoły, udało się wyłożyć dziedzińiec przy wejściu do Szkoły (od tyłu) kostką brukową. Dyrektor wyjaśniła, że w planie zadań inwestycyjnych Szkoły zarówno w roku szkolnym 2020/2021, jak i 2022/2023, umieszczono do realizacji zadanie zagospodarowania terenu z ogrodzeniem wokół Szkoły.

Prezydent Jeleniej Góry wyjaśnił, że potrzeby, które są związane z remontami i inwestycjami trafiają do Departamentu Edukacji Urzędu Miasta Jeleniej Góry, który umieszcza je w planie do wykonania. W przypadku Szkoły, zadanie związane z wykonaniem ogrodzenia zostało uwzględnione w planie już w 2020 r., jednakże przez wzgląd na ograniczenia związane z epidemią COVID-19, a także trudności

³⁶ W przypadku nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy do dnia 31 sierpnia 2020 r. zostali zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 4 pkt 28a lit. a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900, ze zm., dalej: Prawo oświatowe), oraz w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ww. ustawy, pierwszy cykl szkolenia branżowego, o którym mowa w art. 70c ust. 1 Karty Nauczyciela, w łącznym wymiarze 40 godzin, wynosi 4 lata – zgodnie z art. 143a ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2245, ze zm.), dodanym ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1116, ze zm.), która weszła w życie 27 maja 2022 r.

³⁷ W przypadku nauczycieli kształcących przedmiotów gastronomicznych – uczestniczyli oni w szkoleniach dotyczących m.in. przygotowywania potraw zgodnie z trendami rynku i zasadami zdrowego żywienia. W przypadku nauczycieli kształcących w zawodzie fryzjer, szkolenia dotyczyły np. wykonywania zabiegów fryzjerskich.

³⁸ Zgodnie z art. 70c ust. 2 Karty Nauczyciela, obowiązek, uczestnictwa w szkoleniach branżowych, nie dotyczy m.in. nauczycieli prowadzących działalność gospodarczą związaną z nauczaniem zawodem.

³⁹ Dwóch uczących w BS I oraz dwóch uczących zarówno BS I i BS II.

⁴⁰ Z 11 października 2021 r.

finansowe w jednostkach samorządu terytorialnego, powodujące znacznie wyższe wydatki bieżące w oświacie, niż otrzymywane na ich pokrycie dochody, ostatecznie doprowadziły do odroczenia terminu jego wykonania do 31 sierpnia 2024 r.⁴¹ Prezydent wyjaśnił, że podobnie jak w skali całego kraju, w Jeleniej Górze oświata mierzy się z dużymi problemami natury finansowej. Mimo tego, na bieżąco podejmowane były działania aby zapewnić jak najlepsze warunki pod względem bezpieczeństwa i higieny w oświacie. Za priorytetowe uznawane były zadania wynikające z wydanych nakazów, z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa życia i zdrowia w starzejącej się infrastrukturze szkolno-przedszkolnej. Istotną była również możliwość skorzystania z finansowania zewnętrznego takich zadań, np. w ramach projektów unijnych i profilaktycznych. Prezydent Jeleniej Góry wyjaśnił, że dokłada starań by sprostać wymogom remontowo-inwestycyjnym Szkoły, uwzględniając przy tym racjonalne gospodarowanie finansami publicznymi, sytuację gminy oraz wszystkie bieżące potrzeby w oświacie.

W latach 2019-2023 Dyrektor przeprowadziła pięć kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, w terminach: 29 sierpnia lat 2019 i 2020 oraz 30 sierpnia lat 2021-2023. Niemniej kopie protokołów ww. kontroli przeprowadzonych w 2020 r., 2022 r. i 2023 r., wbrew wymogowi określonymu w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, nie były przekazywane do Organu prowadzącego – o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Komisje prowadzące kontrole (w składzie trzech osób), stwierdziły, iż na terenie obiektów należących do Szkoły były zapewnione bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów. Komisja wносила uwagi i określała kierunki poprawy warunków korzystania z obiektów⁴². Zgłaszane przez Komisję uwagi, były sukcesywnie przez Dyrektora realizowane.

(akta kontroli: tom I, str. 122-177, 181-212, 543-550)

1.6. Szkoła posiadała odpowiednie warunki lokalowe, w tym wyposażenie pracowni przedmiotowych, umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego i przyjętych w szkole programów nauczania w zawodach.

Przeprowadzone oględziny⁴³ w trzech pracowniach⁴⁴, w których kształcono uczniów w zawodach kucharz, fryzjer, sprzedawca, wykazały, że wyposażenie tych pomieszczeń spełniało wymagania wynikające z rozporządzenia w sprawie podstaw programowych. Szczególne warunki pracy i prowadzenia ćwiczeń w pracowniach określały regulaminy pracowni oraz instrukcje obsługi urządzeń.

⁴¹ Zgodnie z decyzją nr 4805/20 z 8 października 2020 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jeleniej Górze (dalej: „PPIS”), nakazał Szkole wykonać obowiązki polegające na: [1] doprowadzeniu do właściwego stanu sanitarno-technicznego sufitu i ścian w sali 223 na II piętrze, z terminem realizacji do 31 sierpnia 2021 r.; [2] doprowadzeniu do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłogi w sali nr 223 na II piętrze, z terminem realizacji do 31 sierpnia 2021 r.; [3] doprowadzeniu do właściwego stanu sanitarno-technicznego ogrodzenia i nawierzchni boiska szkolnego, z terminem realizacji do 31 sierpnia 2021 r.; [4] ogrodzeniu podwórka szkolnego i doprowadzeniu do właściwego stanu sanitarno-technicznego nawierzchni, z terminem realizacji do 31 sierpnia 2021 r. Następnie decyzją nr 7792/21 z 6 września 2021 r., PPIS zmienił decyzję nr 4805/20 z 8 października 2020 r. w części dotyczącej terminu wykonania obowiązków, tj. w zakresie pkt 1 i 2 do 31 marca 2022 r., w zakresie pkt 3 do 30 listopada 2021 r., w zakresie pkt 4 do 31 sierpnia 2022 r. Następnie decyzją nr 1517/23 z 13 września 2023 r. PPIS przedłużył termin na wykonanie obowiązku wynikającego z pkt 4 do 31 sierpnia 2024 r.

⁴² Uwagi dotyczyły w szczególności: wymiany systemu kamer, zarówno w sali gimnastycznej, budynku Szkoły i wokół jej terenu, wymiany oświetlenia w czterech salach dydaktycznych oraz w bloku gastronomicznym. Ponadto Komisja wniosowała o wystąpienie przez Dyrektora do władz Miasta Jeleniej Góry o zabezpieczenie środków finansowych, na wykonanie ogrodzenia posesji szkolnej sali gimnastycznej i części od strony skarpy oraz utwardzenie terenu wokół Szkoły oraz na wymianę oświetlenia.

⁴³ W dniu 9 listopada 2023 r.

⁴⁴ Dobranych w sposób celowych, które w roku szkolnym 2023/2024 były wykorzystywane do kształcenia w zawodach z największą liczbą uczniów.

1.7. W okresie objętym kontrolą Dyrektor zapewniła odpowiednią do potrzeb bazę szkolną. Potrzeby w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej oraz przyjętych w szkole programów nauczania w BS I i BS II były na bieżąco identyfikowane⁴⁵. Dyrektor podejmowała również działania w celu uzupełniania bazy szkolnej, poprzez udział Szkoły w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „Kształcenie zawodowe szansą na lepszy start”⁴⁶ oraz „Kształcenie zawodowe dla potrzeb rynku pracy w Jeleniej Górze”⁴⁷. Dyrektor wyjaśniła, że realizacja obu projektów rozpoczęła się pod koniec pandemii i trwa do chwili obecnej⁴⁸. Wyjaśniła również, że Szkoła z uzyskanych dochodów, w ramach cateringów świadczonych na rzecz instytucji zewnętrznych sukcesywnie uzupełniała wyposażenie w pracowniach zawodowych. Obecnie, jak wskazała, nie występują brak w wyposażeniu, a w kontrolowanym okresie nie wystąpiły również przypadki niezrealizowania zajęć z powodu braku sprzętu. Łączna wartość sprzętu zakupionego i pozyskanego na potrzeby BS I i BS II wyniosła 1 101,3 tys. zł.

(akta kontroli: tom I, str. 18-28, 51-58, 633)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Czterech nauczycieli⁴⁹ przedmiotów zawodowych nie wywiązało się z obowiązku realizacji 40 godzinnego cyklu szkolenia branżowego, mimo że termin na jego realizację upłynął 31 sierpnia 2023 r.

Zgodnie z art. 70c ust. 1 Karty Nauczyciela, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 4 pkt 28a lit. a Prawa oświatowego oraz placówkach kształcenia ustawicznego i centrach kształcenia zawodowego, o których mowa w art. 2 pkt 4 tej ustawy, są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania pracy przez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. W myśl zaś art. 143a ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, w przypadku nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy do dnia 31 sierpnia 2020 r. zostali zatrudnieni w ww. szkołach prowadzących kształcenie zawodowe oraz placówkach kształcenia ustawicznego i centrach kształcenia zawodowego pierwszy cykl wskazanego szkolenia branżowego, w łącznym wymiarze 40 godzin, wynosi cztery lata. W przypadku czterech nauczycieli Szkoły cykl szkolenia powinien zostać zatem przeprowadzony w okresie od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2023 r.

⁴⁵ Po przeanalizowaniu nowych podstaw programowych, zespoły przedmiotowe zawodowców (gastronomiczne, fryzjerskie, ekonomiczne), wskazywały na potrzeby w zakresie m.in. braku szafek uczniowskich, wyposażenia sal dydaktycznych w sprzęt komputerowy, uzupełnienia pracowni zawodowych o dodatkowy sprzęt.

⁴⁶ Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Numer i nazwa Osi priorytetowej: 10 Edukacja 1. Numer i nazwa Działania: 10.4 Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, 1.4 Numer i nazwa Poddziałania: 10.4.3 Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy - ZIT AJ. Wnioskodawcą był Organ prowadzący.

⁴⁷ Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, 1.2 Numer i nazwa Osi priorytetowej: 10 Edukacja 1.3. Numer i nazwa Działania: 10.4 Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, 1.4 Numer i nazwa Poddziałania: 10.4.1 Dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy - konkursy horyzontalne. Wnioskodawcą był Organ prowadzący.

⁴⁸ W ramach projektów, Szkoła doposażyla m.in. pracownie zawodowe: do pracowni fryzjerskiej zakupiono min. suszarki, myjki, drobny sprzęt fryzjerski, infrazon, mobilne stanowiska do malowania, fotel barberski, główki treningowe. Na potrzeby pracowni handlowca zakupiono m.in. stoły, regały, kasy fiskalne, wagi, metkownice, system pos handlowy. Na potrzeby pracowni gastronomicznej zakupiono m.in. piec konwekcyjno-parowy, filiżanki, prasowalnice, cyrkulator suos vide, szafę przelotową, zmywarę kapturową.

⁴⁹ Zatrudnieni przed 31 sierpnia 2020 r.

Dyrektor wyjaśniła, że brak realizacji szkoleń wynikał głównie z ograniczeń w ich dostępności wywołanej epidemią COVID-19. Ponadto Dyrektor wyjaśniła, że trzech nauczycieli odbędzie szkolenie branżowe do końca listopada 2023 r. W przypadku czwartego nauczyciela, przeszedł on na emeryturę i nie chciał podejmować szkoleń.

(akta kontroli: tom I, str. 181-182, 184-185, 554-555)

2. Dyrektor nie przekazała do Organu prowadzącego kopii protokołów z przeprowadzonych w latach 2020, 2022 i 2023 kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły.

Było to niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, w myśl którego kopię protokołu takiej kontroli dyrektor przekazuje Organowi prowadzącemu.

Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia. W toku kontroli NIK⁵⁰ zaległe protokoły za lata 2020, 2022 i 2023 r. zostały przekazane do Organu prowadzącego.

(akta kontroli: tom I, str. 122, 128-134, 140-149, 182, 185, 550)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2022 Szkoła zapewniła właściwe warunki do kształcenia zawodowego w BS I i BS II. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w BS I i BS II posiadali kwalifikacje wymagane do zajmowanego stanowiska nauczyciela. Szkoła posiadała wyposażenie niezbędne do realizacji kształcenia w badanych zawodach. Przeprowadzono kontrole w zakresie zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły, niemniej w latach 2020, 2022 i 2023 (do czasu kontroli NIK) protokoły z tychże kontroli nie zostały przekazane do Organu prowadzącego. Ponadto nie wszyscy nauczyciele doskonalili umiejętności i kwalifikacje w ramach szkoleń branżowych. Stwierdzone nieprawidłowości miały głównie charakter formalny i w części zostały usunięte w trakcie kontroli NIK, przez co nie miały zasadniczego wpływu na ocenę warunków kształcenia zawodowego w Szkole.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie BS I kształciła łącznie w pięciu zawodach: kucharz (512001), fryzjer (514101), sprzedawca (522301), cukiernik (751201) oraz kelner (513101). Wyżej wymienione zawody, w których kształciła Szkoła posiadały opinię (uchwały) Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy.

Ze względu na brak zainteresowania kierunkiem kształcenia w zawodzie cukiernik (751201) BS I nie prowadziła nauczania w tym kierunku w latach szkolnych 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022. Kierunek kształcenia w zawodzie cukiernik (751201) przywrócono ponownie w roku szkolnym 2022/2023, po przeprowadzonych konsultacjach z lokalnymi podmiotami gospodarczymi, którzy zgłaszali deficyt pracowników w tym zawodzie oraz w związku ze wzmożonym zainteresowaniem uczniów tym kierunkiem.

W roku szkolnym 2022/2023 utworzono także nowy kierunek kształcenia – kelner (513101), w wyniku konsultacji z lokalnymi podmiotami gospodarczymi, którzy zwracali uwagę na potrzebę kształcenia w tym zawodzie ze względu na rosnące wymagania gości, zwłaszcza obcokrajowców, co do poziomu obsługi w restauracjach i hotelach.

W kontrolowanym okresie BS II kształciła w trzech zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), technik usług fryzjerskich (514105) oraz technik handlowiec (522305). W kontrolowanym okresie w BS II nie zrezygnowano z kształcenia w żadnym zawodzie oraz nie tworzone nowych.

(akta kontroli: tom I, str. 12-44, 112-117; tom II, str. 565-570; tom III, str. 2-4; tom V, str. 4)

⁵⁰ Tj. 16 listopada 2023 r.

Dyrektor wskazała, że o wyborze realizowanych kierunków zawodowych w BS I i BS II decydowały m.in.: [1] diagnoza sytuacji na lokalnym rynku pracy. Zgodnie z publikowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze w latach 2019-2022 barometrem zawodów⁵¹, jako deficytowe w tym regionie wskazywano zawody: sprzedawcy i kasjera, cukiernika, kelnera i barmana, kucharza, piekarza, pomocy kuchennej i szefa kuchni oraz [2] współpraca z lokalnymi podmiotami gospodarczymi. Przykładowo oferta edukacyjna, co do potrzeb kształcenia w zawodzie cukiernika i kelnera, była opracowana z uwzględnieniem sugestii pracodawców oraz Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Jeleniej Górze. Natomiast współpraca z podmiotem prowadzącym sieć sklepów budowlanych zaowocowała utworzeniem klasy patronackiej w zawodzie technik handlowiec. W ramach współpracy z tą siecią organizowano także warsztaty dla uczniów BS I kształcących się w zawodzie sprzedawcy.

W Szkole korzystano także z opinii przedstawicieli Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Jeleniej Górze w zakresie jakości kształcenia. Przykładowo, Dyrektor wskazała, że w wyniku rozmów z przedstawicielem tej organizacji zwrócono uwagę na to, że ograniczenia związane z epidemią COVID-19 znacznie wpłynęły na obniżenie jakości kształcenia w zawodzie fryzjera. Z tego też powodu, jak wskazała Dyrektor, konieczne było zwiększenie efektywności procesów edukacyjnych w tym przedmiocie. Wprowadzono więc egzaminy próbne na terenie Szkoły, które odzwierciedlały egzamin czeladniczy.

(akta kontroli: tom I, str. 112-117; tom II, str. 554-570)

Dyrektor wskazała, że monitoring losów absolwentów na rynku pracy nie miał charakteru formalnego. Prowadzono go na podstawie bezpośrednich rozmów z uczniami, w szczególności, gdy odbierali dyplomy zawodowe. Jak wskazała Dyrektor była to forma wywiadu zawodowego, w ramach którego zadawano pytania jak wygląda ścieżka zawodowa absolwentów, czy pracują w zawodzie wyuczonym lub czy się przekwalifikowali. Dyrektor wskazała, że ok. 80% absolwentów Szkoły pracowało w zawodzie, w którym kształcili się w BS I.

(akta kontroli: tom V, str. 5, 75, 333-369)

Zgodnie z prognozą zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na wojewódzkim rynku pracy⁵² dla wszystkich zawodów, których naukę prowadzono w latach 2019-2023 w BS I, prognozowano istotne⁵³ lub umiarkowane⁵⁴ zapotrzebowanie na pracowników w województwie dolnośląskim.

Również w BS II, zgodnie z ww. prognozą dla wszystkich realizowanych w latach 2022-2023 zawodów, prognozowano umiarkowane⁵⁵ zapotrzebowanie na pracowników w województwie dolnośląskim.

Powyższe zawody nie wystąpiły w prognozie zapotrzebowania na krajowym rynku pracy na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla rozwoju państwa.

⁵¹ Coroczna publikacja prognozująca sytuację w zawodach na poziomie każdego województwa, opracowywana na podstawie statystyk dotyczących zapotrzebowania na pracowników, zbieranych na szczeblu powiatowym. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe.

⁵² Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy z dnia: [1] 22 marca 2019 r. (Monitor Polski, poz. 275); [2] 24 stycznia 2020 r. (Monitor Polski, poz. 106); [3] 27 stycznia 2021 r. (Monitor Polski, poz. 122); [4] 28 stycznia 2022 r. (Monitor Polski, poz. 120) oraz [4] 20 stycznia 2023 r. (Monitor Polski, poz. 145).

⁵³ W zawodzie kucharza (512001) w latach 2021-2023.

⁵⁴ W zawodach: [1] kucharza (512001) w latach 2019-2020; [2] fryzjera (514101) w latach 2019-2023; [3] sprzedawcy (522301) w latach 2019-2023; [4] kelnera (513101) w latach 2022-2023 oraz [5] cukiernika (751201) w latach 2022-2023.

⁵⁵ W zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), technik usług fryzjerskich (514105) oraz technik handlowiec (522305).

(akta kontroli: tom II, str. 511-553)

2.2. W roku szkolnym 2022/2023 w BS I do stosowania przyjęto programy kształcenia w zawodach: fryzjer (514101), sprzedawca (522301), kucharz (512001), kelner (513101) i cukiernik (751201), a w BS II w formie kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zawodach technik: usług fryzjerskich (514105), żywienia i usług gastronomicznych (343404) oraz handlowiec (522305). Wszystkie programy zostały zatwierdzone przez Dyrektora po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Pedagogicznej⁵⁶. Szczegółowym badaniem objęto łącznie cztery⁵⁷ programy w zawodach kelner (513101) i cukiernik (751201) oraz technik usług fryzjerskich (514105) i handlowiec (522305). Wybrane do szczegółowego badania programy nauczania spełniały wymogi określone w przepisach rozporządzenia w sprawie podstaw programowych.

(akta kontroli: tom II, str. 1-510)

2.3. W BS I i BS II zrealizowano minimalny wymiar godzin określony w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁵⁸ oraz rozporządzeniu w sprawie podstaw programowych.

Kontrolą objęto wymiar godzin realizowany roku szkolnym 2022/2023 dla zawodów: w BS I – fryzjer, sprzedawca oraz kucharz oraz w BS II – technik żywienia i usług gastronomicznych, technik usług fryzjerskich, technik handlowiec. Na tej podstawie stwierdzono, że wymiar godzin zrealizowany w ramach planu nauczania był zgodny z rozporządzeniem w sprawie ramowego planu nauczania⁵⁹. Zapisy w dziennikach zajęć Szkoły potwierdzały realizację wymaganych godzin w semestrze i w całym roku szkolnym.

Niemniej kontrola wykazała, niezgodne z załącznikiem nr 9 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych, przygotowanie programu nauczania dla BS I w zawodzie fryzjer na rok szkolny 2022/2023 – o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom I, str. 242-542, 576- 627; tom IV, str. 1-881)

2.4. W latach szkolnych 2019/2020, 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024 opracowano programy realizacji doradztwa zawodowego z uwzględnieniem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Programy te zostały sporządzone przez doradcę zawodowego i zawierały treści oraz działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym tematykę działań, metody i formy realizacji działań, terminy oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację, zgodnie z § 2 oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁶⁰.

W roku szkolnym 2020/2021 w Szkole nie prowadzono doradztwa zawodowego. Zajęcia takie zostały przeniesione na rok szkolny 2021/2022 z powodu obciążenia pracą nauczyciela, który posiadał stosowne kwalifikacje do prowadzenia zajęć. Dyrektor wskazała, że powyższe było możliwe z tego względu, że doradztwo zawodowe miało być realizowane w liczbie 10 godzin w całym cyklu kształcenia. Doradztwo zawodowe zostało zrealizowane w roku szkolnym 2021/2022.

⁵⁶ Uchwałą nr 19/2022/2023 z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie wydania opinii dotyczącej dopuszczenia do użytku w szkole zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania.

⁵⁷ Tj. po dwa programy nauczania zawodu przyjęte do stosowania w roku szkolnym 2022/2023 dla kas pierwszych w BS I i BS II.

⁵⁸ Dz. U. poz. 639, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie ramowego planu nauczania.

⁵⁹ Wymiar godzin szczegółowo określony w załączniku nr 8 (dla BS I) oraz nr 11 (dla BS II) do tego rozporządzenia.

⁶⁰ Dz. U. poz. 325, dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

Sprawozdania⁶¹ z realizacji programów realizacji doradztwa zawodowego wskazywały na tematy podejmowanych działań wraz z określeniem formy ich realizacji (np. zajęcia w ramach godzin wychowawczych, zajęcia w ramach zastępstw, indywidualne poradnictwo, zajęcia z pedagogiem, nauczanie w trybie zdalnym), jak również działania podejmowane m.in. przez wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga szkolnego w ramach pomocy pedagogiczno-psychologicznej. Działania z zakresu doradztwa zawodowego realizowano w klasach drugiej i trzeciej BS I w wymiarze 10 godzin lekcyjnych w cyklu kształcenia oraz dodatkowo w ramach dwóch godzin indywidualnych.

W roku szkolnym 2022/2023 zaplanowane działania w ramach zajęć przedmiotowych zostały zrealizowane przez nauczycieli przedmiotowych (tj. ogólne i zawodowe). Uczniowie zostali przeszkoleni m.in. w zakresie poznawania własnych zasobów, poznawania zawodów i rynku pracy, planowania kształcenia i kariery zawodowej, tworzenia CV i listów motywacyjnych oraz metod skutecznego uczenia się. Uczniowie mieli także możliwość udziału w spotkaniach z przedstawicielami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Wałbrzychu oraz z pracodawcami (m.in. przedstawicielami banku oraz podmiotu prowadzącego sklepy budowlane podczas których omawiano zasady rekrutacji pracowników i wskazywano zawody, które były poszukiwane na rynku pracy).

W ramach doradztwa indywidualnego uczniowie wypełniali testy predyspozycji zawodowych oraz tworzyli własną ścieżkę kariery zawodowej.

Dyrektor wskazała, że doradztwo zawodowe w BS II nie było ujęte w planie nauczania. Dalej Dyrektor dodała, że rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego dawało szerokie pole do interpretacji, a przy nauczaniu w formie zaocznej (co dwa tygodnie) było trudne do realizacji ze względu na dużą liczbę bloków przedmiotów ogólnokształcących oraz przedmiotów zawodowych w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Tym niemniej, działania w tym zakresie były prowadzone w stosunku do uczniów BS II w ramach poprzedniego etapu kształcenia (BS I).

(akta kontroli: tom I, str. 112-117, 184-188; tom II, str. 565-570; tom V, str. 76, 78-231)

2.5. Szkoła oferowała uczniom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. I tak, w okresie od 1 lutego 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., Szkoła brała udział w projekcie⁶² realizowanym przez Miasto Jelenia Góra, w ramach którego zorganizowano kursy i szkolenia: tworzenie witryn internetowych (w kursie uczestniczyło ośmiu uczniów BS I kształcących się w zawodzie sprzedawcy), serwis napojów mieszanych i alkoholi (w kursie uczestniczyło ośmiu uczniów BS I kształcących się w zawodzie kucharz), wykonywanie makijażu fotograficznego (w kursie uczestniczyło ośmiu uczniów BS I kształcących się w zawodzie fryzjer), asystowanie w przygotowaniu potraw (w kursie uczestniczyło 24 uczniów BS I kształcących się w zawodzie kucharz).

(akta kontroli: tom I, str. 112-117; tom II, str. 565-570; tom V, str. 301-323)

2.6. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2022/2023 określały postanowienia Statutu dla Szkoły Branżowej I Stopnia oraz Statutu Branżowej Szkoły II Stopnia⁶³, a także Regulamin Praktycznej Nauki Zawodu i Regulamin Praktyki Zawodowej. I tak w przypadku:

⁶¹ Sprawozdania z realizacji założeń wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego w Zespole Szkół za rok szkolny 2019/2020, 2021/2022 oraz sprawozdanie z realizacji wewnątrzszkolnego programu doradztwa zawodowego za rok szkolny 2022/2023.

⁶² Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 pn. Kształcenie zawodowe dla potrzeb rynku pracy w Jeleniej Górze.

⁶³ Dalej: „Statut”.

BS I:

W postanowieniach Statutu wskazano m.in., że praktyczna nauka zawodu była realizowana zgodnie z programem nauczania w danym zawodzie, poprzez zajęcia praktyczne. Miejszem odbywania praktycznej nauki zawodu były pracownie zajęć praktycznych oraz zakłady pracy, warsztaty, firmy prywatne w kraju i za granicą (na podstawie umowy podpisanej przez szkołę z pracodawcą).

W Regulaminie Praktycznej Nauki Zawodu wskazano ponadto, że m.in.: [1] nadzór nad praktyczną nauką zawodu sprawował kierownik kształcenia praktycznego we współpracy z pracodawcami, Dyrekcją Szkoły i wychowawcami klas; [2] praktyczna nauka zawodu w formie zajęć praktycznych odbywała się u pracodawców; [3] praktyczna nauka zawodu była przedmiotem obowiązkowym, jej zaliczenie było warunkiem promocji do klasy następnej i ukończenia szkoły; [4] zajęcia praktyczne odbywały się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej pomiędzy młodocianym a pracodawcą.

Braki wymaganych uregulowań w Statucie oraz Regulaminie Praktycznej Nauki Zawodu w BS I opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom III, str. 253-339, 405-410, 416-419, 507-512)

BS II:

W postanowieniach Statutu wskazano, że praktyczna nauka zawodu dla słuchaczy była organizowana w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych. Były one prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego w wymiarze 140 godzin w cyklu kształcenia (cztery tygodnie). Praktyki zawodowe mogły być organizowane u pracodawców, w pracowniach szkolnych, warsztatach szkolnych i placówkach kształcenia praktycznego. Praktyki zawodowe były organizowane przez Szkołę poprzez umowę zawieraną między Szkołą a pracodawcą. W Regulaminie Praktyki Zawodowej określono natomiast, że m.in.: [1] praktyka zawodowa była częścią programu nauczania i uczestnictwo w niej uczniów było obowiązkowe; [2] termin i czas odbywania praktyki zawodowej określał harmonogram roku szkolnego i plan praktyk, opracowany na podstawie programów nauczania na dany rok szkolny; [3] praktyki zawodowe były organizowane w zakładach pracy.

(akta kontroli: tom III, str. 340-404, 411-415, 507-512)

Szczegółowe⁶⁴ badanie kontrolne organizacji praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2022/2023 wykazało, że w przypadku:

BS I:

Umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego z pięcioma młodocianymi uczniami Szkoły zawarte zostały z pracodawcami (kolejno 26 sierpnia 2022 r.⁶⁵, 29 sierpnia 2022 r. oraz 31 sierpnia 2022 r.⁶⁶) na okres 36 miesięcy, tj. do dnia zdania egzaminu zawodowego (w przypadku zawodu kelnera i sprzedawcy) lub czeladniczego (w przypadku zawodów cukiernika i fryzjera). Umowy te, stosownie do przepisów art. 195 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy⁶⁷, określały rodzaj przygotowania zawodowego (nauka zawodu), czas trwania i miejsce odbywania przygotowania zawodowego, sposób doksztalcania teoretycznego, wysokość wynagrodzenia oraz podstawowe prawa i obowiązki stron. W stosunku do młodocianych w umowach zawarto m.in. zobowiązanie do przystąpienia do egzaminu

⁶⁴ Szczegółowym badaniem objęto, w przypadku BS I pięć umów o pracę w celu przygotowania zawodowego zawartych między młodocianymi a pracodawcami w roku szkolnym 2022/2023 dla zawodów cukiernik (751201), fryzjer (514101), kelner (513101), sprzedawca (522301), a w przypadku BS II pięć umów o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza Szkołą w formie praktyki zawodowej w zawodach: technik usług fryzjerskich (514105), żywienia i usług gastronomicznych (343404) oraz handlowiec (522305).

⁶⁵ Dwie umowy.

⁶⁶ Dwie umowy.

⁶⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.

oraz oświadczenie stosowania obowiązujących w zakładzie pracy zasad organizacji pracy i przestrzegania porządku i dyscypliny pracy. Natomiast pracodawcy zobowiązali się m.in., do zatrudnienia i szkolenia młodocianych zgodnie z programem praktycznej nauki zawodu (przyuczenia), zaopatrzenia ich w przewidziany na danym stanowisku sprzęt ochrony osobistej, odzież ochronną oraz roboczą, narzędzia pracy i inne potrzebne urządzenia.

(akta kontroli: tom III, str. 420-443)

BS II:

Umowy o praktyczną naukę zawodu organizowaną poza Szkołą, zawierane pomiędzy Szkołą i przedsiębiorcami, wskazywały m.in. zawód, miejsce i termin odbywania praktyki zawodowej, określały zasady współpracy, prawa i obowiązki stron umowy, wyznaczały opiekuna praktyk zawodowych ze strony BS II oraz zakładowego opiekuna praktyk zawodowych. Zgodnie z zawartymi umowami, Szkoła nie ponosiła kosztów związanych z odbywaniem przez słuchaczy praktyk zawodowych, a słuchacze nie otrzymywali wynagrodzenia z tytułu odbywania praktyki zawodowej. W umowach wskazano również, że praktyki przebiegają zgodnie z programem nauczania dla danego zawodu w wymiarze 140 godzin. Do umów dołączano program nauczania zawodu. Nadzór nad realizacją polegał m.in. na stałym kontakcie Szkoły z przedsiębiorcami oraz kontrolą frekwencji. Dzienniczki praktyki zawodowej potwierdzały realizację zajęć – zgodnie z § 41 pkt 41 Statutu BS I⁶⁸. Ich zapisy były weryfikowane przez opiekuna praktyk (pracownika Szkoły). Wszyscy uczniowie w ramach badanych pięciu umów ukończyli praktyki, przy czym trzy osoby uzyskały ocenę celującą, a kolejne dwie odpowiednio bardzo dobrą i dobrą.

(akta kontroli: tom III, str. 365, 444-506)

Dyrektor wskazała, że ze względu na epidemię COVID-19 praktyczna nauka zawodu została dostosowana do obowiązujących w tamtym czasie wytycznych. Z powodu sytuacji epidemiologicznej w kraju, w tym wprowadzonych obostrzeń, uczniowie nie mogli początkowo realizować zajęć u pracodawców oraz w Szkole. W tej sytuacji całkowicie zawieszono realizację zajęć praktycznych w Szkole oraz u tych pracodawców, którzy w związku z wprowadzonymi regulacjami, zostali zobligowani do ich zamknięcia (np. zakłady fryzjerskie).

Niemniej jednak zajęcia praktyczne były realizowane za pomocą metod i technik kształcenia na odległość. Przykładowo uczniom kształcącym się w zawodzie kucharza nauczyciele przekazywali (za pośrednictwem poczty elektronicznej) receptury potraw do wykonania w domu. Uczniowie zostali zobligowani do nagrania filmów lub zdjęć prezentujących kolejne etapy przygotowania potraw i przesłania ich do nauczycieli. Podobne filmy lub zdjęcia wykonywali uczniowie kształcący się w zawodzie fryzjera, przy czym dotyczyły one zrobionych fryzur na „główkach treningowych”.

Zajęcia wznowiono po zakończeniu czasowego ograniczenia funkcjonowania zakładów pracy oraz szkół. Przez cały okres pandemii, w reżimie sanitarnym były natomiast realizowane zajęcia praktyczne w sklepach spożywczych.

(akta kontroli: tom III, str. 507; tom V, str.77)

W zakresie ubezpieczenia w roku szkolnym 2022/2023 uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas realizacji praktycznej nauki zawodu⁶⁹, na początku każdego roku szkolnego przedstawiane były rodzicom możliwe oferty ubezpieczeń NNW, przy czym rodzice indywidualnie ubezpieczali dzieci. Potwierdzenia ubezpieczenia uczniów z BS I oraz z BS II były przedkładane wychowawcom klas. Było to działanie nieuprawnione, bo finansowanie ubezpieczenia

⁶⁸ Tj. słuchacze byli zobowiązani do prowadzenia dzienniczka zajęć praktycznych opracowanego przez Szkołę.

⁶⁹ Dalej: „NNW”.

było obowiązkiem Szkoły Szerzej kwestia ta została opisana w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom V, str. 1-3)

2.7. W BS I w sesji letniej w 2020 r. przeprowadzono egzamin z jednej kwalifikacji TG.07 – Sporządzanie potraw i napojów w zawodzie kucharz (512001). Do egzaminu przystąpiło 23 uczniów, z czego egzamin zdało 18 uczniów (78,3%), a pięciu nie zdało (21,7%). W wyniku czego świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 18 uczniów. Dla porównania w tym okresie zdawalność egzaminu dla tej kwalifikacji w województwie dolnośląskim⁷⁰ wynosiła 79,1%, a w kraju⁷¹ - 90,79%. W tej samej sesji do egzaminu czeladniczego w zawodzie fryzjer (514101) przystąpiło 20 osób. Wszystkie osoby zdały (100,0%) i otrzymały dyplom czeladniczy.

W BS I w sesji letniej 2021 r. przeprowadzono egzamin z dwóch kwalifikacji. Pierwszym była kwalifikacja AU.20 – Prowadzenie sprzedaży w zawodzie sprzedawcy (522301). Do egzaminu przystąpiło czterech uczniów, z czego egzamin zdała jedna osoba (25,0%), pozostałe trzy osoby nie zdały (75,0%). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymał jeden uczeń. Drugi egzamin przeprowadzono z kwalifikacji TG.07 – Sporządzanie potraw i napojów w zawodzie kucharz (512001). Do egzaminu przystąpiło 19 uczniów, z czego egzamin zdało 18 osób (94,7%), a jedna osoba nie zdała (5,3%). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 18 uczniów. Dla porównania w tym okresie zdawalność egzaminu dla tych kwalifikacji w województwie dolnośląskim⁷² wynosiła kolejno: 74,1% i 75,5%, a w kraju⁷³ wynosiła 84,8% i 79,9%. W tej samej sesji do egzaminu czeladniczego w zawodzie fryzjer (514101) przystąpiło dziewięć osób. Wszystkie osoby zdały (100,0%) i otrzymały dyplom czeladniczy.

W BS I w sesji letniej 2022 r. przeprowadzono egzamin z dwóch kwalifikacji. Pierwszym była kwalifikacja HGT.02 – Przygotowanie i wydawanie dań w zawodzie kucharz (512001). Do egzaminu przystąpiło 34 uczniów, z czego egzamin zdało 26 osób (76,5%), a nie zdało osiem osób (23,5%). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 26 osób. Drugi egzamin przeprowadzono z kwalifikacji HAN.01 – Prowadzenie sprzedaży w zawodzie sprzedawcy (522301). Do egzaminu przystąpiło 15 osób, z czego egzamin zdało 11 osób (73,3%), a nie zdało czterech uczniów (26,7%). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 11 osób. Dla porównania w tym okresie zdawalność egzaminu dla tych kwalifikacji w województwie dolnośląskim⁷⁴ wynosiła kolejno: 85,3% i 85,3%, a w kraju⁷⁵ wynosiła 90,1% i 87,7%. W tej samej sesji do egzaminu czeladniczego w zawodzie fryzjer (514101) przystąpiło 26 osób. Wszystkie osoby zdały (100,0%) i otrzymały dyplom czeladniczy.

W BS I w sesji letniej 2023 r. przeprowadzono egzamin z dwóch kwalifikacji – HGT.02 – Przygotowanie i wydawanie dań w zawodzie kucharz (512001) oraz HAN.01 – Prowadzenie sprzedaży w zawodzie sprzedawcy (522301). Do egzaminów przystąpiło w przypadku pierwszej kwalifikacji – 21 osób, z czego egzamin zdało

⁷⁰ Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2020 r., przeprowadzony według Formuły 2017 województwo dolnośląskie. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu.

⁷¹ Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2020 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna.

⁷² Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w sesji 2, czerwiec – lipiec 2021 r. w województwie dolnośląskim.

⁷³ Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2021 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna.

⁷⁴ Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w sesji czerwiec – lipiec 2022 r. w województwie dolnośląskim.

⁷⁵ Dane wskazane w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2022 r. Centralna Komisja Egzaminacyjna.

16 osób (76,2%), a nie zdało pięć osób (23,8%). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało 16 osób. W przypadku drugiej kwalifikacji do egzaminu przystąpiło 19 osób, z czego egzamin zdały wszystkie osoby. Wszystkie osoby otrzymały świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie. Dla porównania w tym okresie zdawalność egzaminu dla pierwszej kwalifikacji w województwie dolnośląskim⁷⁶ wynosiła 83,9%. W pozostałym zakresie (w tym dla drugiej kwalifikacji oraz wyników na poziomie krajowym) nie było dostępnych danych. W tej samej sesji do egzaminu czeladniczego w zawodzie fryzjer (514101) przystąpiło 21 osób. Wszystkie osoby zdały (100,0%) i otrzymały dyplom czeladniczy.

Uczniowie BS II do egzaminu maturalnego przystąpią dopiero w roku szkolnym 2023/2024.

W związku z poziomem zdawalności egzaminów w szkole, w prowadzonych analizach⁷⁷ wskazywano takie wnioski jak: systematyczna praca z testami kwalifikacyjnymi, zwiększenie frekwencji na lekcjach do ok. 80-85%, wykorzystanie metod mobilizowania uczniów do właściwego przygotowania się do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, systematyczne powtarzanie wiadomości z ubiegłych lat oraz zindywidualizowanie pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

(akta kontroli: tom V, str. 6-74)

2.8. Szkoła współpracowała z dwiema uczelniami wyższymi, tj. z: [1] Karkonoską Akademią Nauk Stosowanych w Jeleniej Górze. W ramach tej współpracy uczniowie mieli możliwość uczestniczenia w organizowanych przez uczelnię Targach Pracy, konferencjach i spotkaniach ze sławnymi osobami (m.in. Tomasz Kamel, Piotr Kraško, prof. Jan Miodek) oraz konkursach gastronomicznych; [2] Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu – Filia w Jeleniej Górze. W ramach tej współpracy uczniowie mieli również możliwość uczestniczenia w organizowanych przez uczelnię konferencjach oraz w wydarzeniu „Reset w górach”.

Ponadto Szkoła współpracowała z organizacjami takimi jak: [1] Jeleniogórski Klub Biznesu – pracodawcy zrzeszeni w tym klubie przedstawiali uczniom klas handlowych informacje o możliwości założenia własnej firmy, wskazywali drogę do osiągnięcia sukcesu oraz propozycje na przyszły biznes oraz [2] Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A. – w ramach tej współpracy organizowane były spotkania z przedstawicielami pracodawców, gdzie omawiano możliwości nawiązania współpracy.

Niezależnie od powyższego Szkoła współpracowała z 18 przedsiębiorcami, u których realizowano praktyczną naukę zawodu, jako w potencjalnych miejscach pracy. Współpraca dotyczyła głównie branży gastronomicznej, usługowej, handlowej i hotelarskiej. Dzięki tej współpracy uczniowie nabywali umiejętności praktyczne specyficzne dla danego zawodu i oczekiwane przez pracodawców. Ponadto jeden z pracodawców zaprosił sześciu uczniów Szkoły na organizowany przez niego Konkurs Włoskiej Sztuki Kulinarnej – „Arte Kulinarium Italiana”.

W okresie objętym kontrolą utworzono jedną klasę – technik handlowiec - objętą patronatem przez przedstawiciela podmiotu prowadzącego sklepy budowlane. Szkoła korzystała z pomocy tego pracodawcy. Uczestniczył on również w remoncie klasy multimedialnej, wyposażył Szkołę w dwie stacje klimatyzacji, przekazał składane krzesła do auli oraz doposażył bibliotekę szkolną w szafki.

⁷⁶ Dane wskazane w wynikach i podsumowaniu przebiegu egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przeprowadzonych w 2023 r. w sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w sesji 2, czerwiec – lipiec 2021 r. w województwie dolnośląskim.

⁷⁷ Dyrektor Szkoły corocznie sporządzała pisemne dokumenty pn. Analiza wyników egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

Uczniowie kształcący się w zawodzie kucharza (26 osób) mieli możliwość udziału w stażu zawodowym, który był realizowany przez Miasto Jelenia Góra w ramach projektu pn. *Kształcenie zawodowe dla potrzeb rynku pracy w Jeleniej Górze*, finansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Dyrektor wskazała, że pracodawcy byli zapraszani na zebrania Rady Pedagogicznej, ale odzew z ich strony był znikomy. Niemniej jednak, z uwzględnieniem sugestii pracodawców oraz Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Jeleniej Górze opracowano ofertę edukacyjną, co do potrzeb kształcenia w zawodzie cukiernika i kelnera. Z pracodawcami konsultowano także programy praktycznej nauki zawodu w zawodzie fryzjer i sprzedawca.

(akta kontroli: tom I, str. 112-117; tom II, str. 565-570; tom III, str. 508; tom V, str. 232-299, 318-329)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Postanowienia obowiązującego w roku szkolnym 2022/2023 Statutu dla BS I w Zespole Szkół, nie spełniały warunków określonych w art. 98 ust. 1 pkt 9 i 10 Prawa oświatowego, bowiem:

a) nie zawierały informacji o wszystkich zawodach, w których kształciła BS I, tj. w szczególności w rozdziale I – dotyczącym postanowień ogólnych - w § 1 pkt 3 Statutu nie wskazano zawodu kelnera (513101) i cukiernika (751201).

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe braki wynikały z natłoku prac spowodowanych zmianą nazwy Szkoły. W trakcie kontroli NIK, 7 listopada 2023 r., Dyrektor zwołała zebranie Rady Pedagogicznej i dokonano stosownych zmian w Statucie.

(akta kontroli: tom I, str. 184-188; tom III, str. 253-339, 405-410, 416-443)

b) nie odzwierciedlały rzeczywistego sposobu organizacji i realizacji praktycznej nauki zawodu, gdyż w rozdziale V Statutu – dotyczącym organizacji praktycznej nauki zawodu (w § 27 w pkt 5 lit. b) wskazano, że miejscem odbywania praktycznej nauki zawodu były zakłady pracy, warsztaty, firmy prywatne w kraju i za granicą (na podstawie umowy podpisanej przez szkołę z pracodawcą). Tymczasem praktyczna nauka zawodu w zawodach: fryzjer (514101), cukiernik (751201), sprzedawca (522301) oraz kelner (513101), odbywała się u pracodawców, na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym⁷⁸ a pracodawcą, przy czym dla zawodów fryzjer (514101) i cukiernik (751201), umowa z pracodawcą była zawarta przy udziale Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Jeleniej Górze. Ponadto w § 27 pkt 6 Statutu wskazano, że szczegółowe zasady praktycznej nauki zawodu określał Regulamin Szkolenia Praktycznego, a faktycznie obowiązywał Regulamin Praktycznej Nauki Zawodu.

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe nieścisłości wynikały z natłoku prac spowodowanych zmianą nazwy Szkoły. W trakcie kontroli NIK, 7 listopada 2023 r., Dyrektor zwołała zebranie Rady Pedagogicznej i dokonano stosownych zmian w Statucie.

(akta kontroli: tom I, str. 184-188; tom III, str. 253-339, 405-410, 416-443, 507)

2. Obowiązujący w roku szkolnym 2022/2023 Regulamin Praktycznej Nauki Zawodu dla BS I nie odzwierciedlał rzeczywistego sposobu organizacji i realizacji praktycznej nauki zawodu. W szczególności w postanowieniach tego regulaminu nie wskazano, że zajęcia praktyczne dla zawodu kucharz (512001) odbywały się w pracowniach na terenie Szkoły.

Dyrektor wyjaśniła, że powyższa nieścisłość wynikała z natłoku prac spowodowanych zmianą nazwy Szkoły. W trakcie kontroli NIK, 7 listopada 2023 r., Dyrektor zwołała zebranie Rady Pedagogicznej i dokonano stosownych zmian w Regulaminie.

⁷⁸ Za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych.

(akta kontroli: tom I, str. 184-188; tom III, str. 405-410, 507)

3. W programie nauczania dla BS I w zawodzie fryzjer, obowiązującym w roku szkolnym 2022/2023, liczba godzin kształcenia, określona w ramach kwalifikacji FRK.01 (Wykonywanie usług fryzjerskich), w poszczególnych efektach kształcenia była niezgodna z minimalną liczbą godzin, określoną w załączniku nr 9 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych⁷⁹.

Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z przeoczenia podczas opracowywania programu. W toku kontroli przedłożono poprawiony program nauczania w zawodzie fryzjer, zawierający zgodny z ww. rozporządzeniem, minimalny wymiar godzin.

(akta kontroli: tom I, str. 250-299, 574-575; tom IV, str. 764-881)

4. W roku szkolnym 2022/2023, nie zapewniono finansowania ubezpieczenia od NNW pięciu⁸⁰ uczniom skierowanym przez Szkołę na praktyczną naukę zawodu organizowaną poza Szkołą w formie praktyki zawodowej w zawodach: technik usług fryzjerskich (514105), żywienia i usług gastronomicznych (343404) oraz handlowiec (522305). Szkoła była do tego zobowiązana w myśl § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Dyrektor wyjaśniła, że w roku szkolnym 2022/2023 uczniowie Szkoły byli ubezpieczeni do następstw nieszczęśliwych wypadków na czas praktyk w ramach swojego własnego ubezpieczenia, które opłacali rodzice.

NIK wskazuje, że zapewnienie ww. ubezpieczenia należało do obowiązków Szkoły.

(akta kontroli: tom III, 454-506; tom V, str. 1-3)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2023 (do 29 listopada 2023 r.⁸¹) Zespół Szkół prawidłowo realizował proces kształcenia. W BS I i BS II kształcono w zawodach, na które występowało istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników na wojewódzkim rynku pracy. Opracowano i dopuszczono do stosowania szkolne programy nauczania dla zawodów po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Pedagogicznej. Realizowano minimalny wymiar godzin określony w ramowych programach nauczania oraz na podstawie programowej w zawodach. Prowadzono doradztwo zawodowe zgodnie z przyjętymi programami w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. Analizowano wyniki egzaminów zawodowych uczniów BS I i wykorzystywano w praktyce wnioski z nich płynące. Stwierdzone nieprawidłowości miały głównie charakter formalny i w większości zostały usunięte w trakcie kontroli NIK, przez co nie miały zasadniczego wpływu na ocenę realizacji procesu kształcenia.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

⁷⁹ W programie nauczania określono, że w ramach poszczególnych efektów kształcenia, tj. FRK.01.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy – minimalna liczba godzin wynosiła 26, choć z załącznika nr 9 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych wynikało, że minimalna liczba godzin powinna wynosić 30; FRK.01.3. Wykonywanie zabiegów pielęgnacji włosów i skóry głowy – 50, choć zgodnie z ww. załącznikiem minimalna liczba godzin powinna wynosić 60; FRK.01.4. Nietrwale odkształcanie włosów i formowanie fryzur – 50, choć zgodnie z ww. załącznikiem minimalna liczba godzin powinna wynosić 120; FRK.01.5. Trwale odkształcanie włosów – 50, choć zgodnie z ww. załącznikiem minimalna liczba godzin powinna wynosić 120; FRK.01.6. Strzyżenie damskie i męskie włosów oraz formowanie zarostu męskiego – 97, choć zgodnie z ww. załącznikiem minimalna liczba godzin powinna wynosić 240.

⁸⁰ Badanie przeprowadzono na próbie pięciu umów, a wyniki szczegółowo opisano w pkt. 2.6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁸¹ Tj. do dnia zakończenia prowadzenia czynności kontrolnych w Szkole.

1. Zapewnienie realizacji szkoleń branżowych przez nauczycieli przedmiotów zawodowych w łącznym wymiarze 40 godzin w trzyletnich cyklach.
2. Zapewnienie uczniom, kierowanym przez Szkołę na praktyczną naukę zawodu organizowaną poza Szkołą w formie praktyki zawodowej, ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 6 grudnia 2023 r.

Kontroler
Renata Kojro
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis